

SĂMĂNĂTORUL

Redactor responsabil:
Dr. ENEA POPA

Redacția: Str. Petru Maior No. 7.
Administrația: Str. Gh. Coșbuc, 34

Foaie culturală-politică. Apare
săptămânal sub conducerea
unui comitet

ABONAMENTUL:

Pe an 100 Lei
Pe 1/2 an 50 Lei
Pe 1/4 an 25 Lei

Cum să cetim

Mai ales acum după război, când la sate merg atâtea cărți românești, află de potrivit să dau, în privința cetitului, unele îndrumări, căci nu-i de ajuns să cetim ori cum. Dacă se face așa, atunci facem ca omul, care trece printr'un câmp cu flori, călcând pe ele să adune un mănunchiu frumos cu care să-și împodobească casa.

Cetitul numai atunci va înobiliza simțurile și va ageri mintea când se va face temeinic. Intre oameni cu carte multă încă sunt, cari cetesc la repezeală cărți întregi, le-au cetit repede și repede le uită. Să cetim puțin, însă ceia ce am cetit să așezăm în minte bine și pentru vreme multă. După fiecare pagină cetită să stăm puțin și să ne cugetăm asupra gândurilor spuse de scriitor. Simțurile noastre, care au fost deștepate de celea cetite, să le frământăm bine cu cele aflate în cărți, așa că acestea două împreunate vor oțeli mai bine și trăinicia lor în minte va fi mai lungă. Să nu trecem niciodată la altă pagină până când nu ne-am conștientizat că am pătruns bine înțelesul paginii prime cetite. În cărți vom afla multe sfaturi de folos, așa: despre stupărit, cultivarea viei, înființarea de bănci sătești și altele, pe care e bine să le scriem pe creionul pentru că, cetindu-le, să ne amintim și să ne cugetăm odată asupra lor scriindu-le, iar și ne vin în minte, așa că facem două lucruri în care sfaturile se țin mai bine în minte.

În cărțile scrise de oameni pripuți vom afla multe gânduri bune de înțelepciune, care e bine să fie învățate, nu toate, ci cele care sunt mai aproape de firea noastră. Apoi vom da de cuvinte frumoase, cari încă-i bine ca să ținute în minte. Cetind din creionul glorios al nostru vom vedea bine dacă vom pune în ramă voievozii români mai însemnați, locul chipurilor de împărați și altele din vremurile de subjugare. În aceasta ne vom aduce mereu în minte de ei și de binele făcut întru țară, iar de altă parte ni-se va întări iubirea față de neamul trecutului nostru.

Înțelepciunea agonisită să nu se țină închisă în minte, ca și zgârcitul grămada de bani, ci să se spună și altora. În Belgia și în țările nordice sunt societăți de cultură cu biblioteci, unde poți afla cărți scrise pentru ori ce meserie. Cetitorii se adună duminica și în sărbători și fac dare de seamă despre cele cetite peste săptămână. Cei cari n'au cetit cărțile despre cari se face darea de seamă au ocaziune să le asculte

cuprinsul și să le cunoască fără a le mai ceti.

Urmând sfaturile scrise aci, se va lumina mintea cu povețe nouă și graiul se va îmbogăți cu cuvinte frumoase și ni-se va întări alipirea și dragostea față de neam. Mai ales tinerimea să urmeze aceste sfaturi, ca la vremea sa, când vor fi mari, să fie înțelepți în gânduri, meșteri în vorbă și tari în credință.

(s)

CRONICA POLITICĂ

Guvern neutru. Biruința în alegerile abia trecute a partidului național și țărănesc pune pe gânduri taberele contrare, dacă se mai pot numi și averscanii o tabără. Cercurile guvernului văd acum și ele, că le-a sosit frânghia la gât — după atâtea rele, ce au săvârșit, începând dela furarea urnelor cu voturile alegătorilor până la înșelătoria cu pașapoartele, cu cari trimiteau pe Români în lume, ca să vină străinii în locul lor la noi în țară, și până la îmbrățișarea pe urmă a tuturor celor de alt neam, ca cu ei să ne bată pe noi Români la Camerele agricole!

Le vine înse așa de greu, să se desfacă de puterea, care au știut-o folosii așa de bine pentru ei, iar nu pentru țară. Mai încearcă deci măcar cât de puțin amânarea morții. Incep a vorbi, c'ar veni un guvern din oameni, cari nu se țin de partide și asta ar face alegerile pentru Camera și senat, din cari două va eși apoi guvernul adevărat, ca expresie a voinței poporului.

De ce numai acumă aceasta? N'a cerut dl. Maniu cu ai săi din începutul începutului un **guvern național** — nu de partid? Și cine a fost contra? Cine? Liberalii, ca să fie singuri și necontrolați.

Unde am ajuns, o vedem!

Acum mai cred, că într'un guvern **neutru** — adică a **nimărui** — ar putea ei strecura cu atâtea mijloace, ce le au, tot cam „de-ai lor” și poate ar fi rătăcirea din urmă mai rea, decât cea dintâi.

E prea târziu! E prea târziu! Sunt acri strugurii, nene!

Cine-i al țării, au spus-o țăraniile cei mulți, în alegerile din urmă, trântind pe liberali și ștergând averescanismul, care în Ardeal a produs atâtea rău, desbinându-ne, când ar fi fost mai de lipsă a merge în șire închegate, ca cu numărul și școala noastră mai cinstită să plecăm în partea cea mai bună cumpăna cărmuirii României mărite.

Nu va mai prinde nici noua intrigă liberală, că partidul național ar putea veni la cârma țării, dar cu cel țărănesc laolaltă nu.

De credința bolnavă cu venirea Averescanilor, se vede, că s'au vindecat și ei, ca și cei cu pactul dela Ciucea, adică Ungurii, cari acum stau la o răscruce, neștiind încotro s'o mai iee, să nu se frigă iarăș.

Adunările partidului național se țin acum cu mare însuflețire prin Ardeal. Au trecut cele dela **Iara** (în munții Apuseni) dela **Deva și Sibiu**. Vor urma altele. Aleargă mulțimile de mii ca la nuntă, cu steaguri și muzici în calea vechilor capi încercați: Iuliu Maniu, Vaida, Vlăd, Popovici, Cicio Pop, Ion Lăpădat, întovărășiți de soții lor aleși: Ion Agârbicianu, Ion Lupaș, Sever Dan, Dr. Man și alții, la cari s'au adaus de astă dată, la Deva și Sibiu, și frați din Basarabia, Bucovina, Dobrogea și vechiul Regat, oameni ca Ioanțescu, Dr. C. Anghelescu, Ghiurculescu, Botezatu, Făgețel și alții, îngroșind cu valori alese rândurile Ardelenilor, gata cu toții de lupta din urmă pentru dărâmarea Iacomului Cuib liberal, în care s'a sălășluit toată stricăciunea de suflete, importată din Fănarul Țărigradului, ca să sugă și mai departe vloga țării și a neamului nostru încăput prin mișelii pe mâna lor. Lipsind marele învățat N. Iorga, ocupat în alte părți, de câteori se pomenește numele lui, nu e de a înceta glasul mulțimilor, cari î-l aclamă. Dăm câteva vorbe înțelepte din vorbirile la aceste adunări.

„Tot din Ardeal — spune dl. Ioanțescu — va porni măturoidul de curățire a păcatelor de azi, dupăcum de aici a pornit lupta de renaștere națională. În Județul Hunedoara prin biruința Dvoastră au murit doi oameni: protopopul liberal Pîso și averescanul Groza.”

„Nu pot asemăna — zice dl. Vaida — pe liberali cu pisica: ea fură câte ceva, dar prinde șoareci și astfel e folositoare.” „Au uitat liberalii, că Regele a rupt legăturile de sânge (cu neamul, din care s'a născut) pentru a face războiul de unire al Românilor. Cred ei, că, dacă ar fi ce spun ei, Regele pen-

tru fericirea țării nu e gata, să rupă legături mai mici?”

„Când oi muri — încheie vorbirea sa dl. Făgețel din Oltenia — să-mi scrie pe cruce: A fost veșnicul soldat al dlor Iorga și Iuliu Maniu.”

Dl. Ghiurculescu din județul Muscel are frumoase cuvinte pentru Ardeal: „Știm, ce-i Ardealul și ce a fost. Vrem să fie metropola (— capitala —) morală a României. Să ajungem odată la renașterea politică a țării. Incununăm aici la Deva lupta și biruința comună. Urmașii Dacilor dărgi au dovedit de nou cum știu lupta pentru libertate și dreptate. Ași fi fericit, dacă Regele ar fi putut vedea această măreață adunare. Ar fi văzut, că, decât pe putregaiul banului și pe șandramaua liberală, mai bine se poate răzima pe stânca de granit a poporului, pe credința lui neclătită și pe voința-i nestrămutată de a birui dreptatea. Domnul Brătianu a venit la Deva și a asemănat partidul național cu câinii, cari fug după automobil și celor din automobil nu le pasă. Adevărul este, că ei liberalii sunt lupii, cari sfârtică puterea și viața națiunii, iar, dacă noi suntem câini, apoi suntem **câinii credincioși ai stănei țării.**”

„Noi — zice dl. Iuliu Maniu — nu putem crede, că se va găsi în România un partid liberal ori sluga acestuia — Averescanii, să lucreze împotriva Ardealului. Dacă numai liberalii ar fi în țară, ar trebui să desperăm de viitorul ei.

Dar liberalii sunt numai spumă la suprafața mării. Spuma e urtă. Marea, care este poporul acestei țări, e adâncă și bogată, curată și sănătoasă.

Legile la noi sunt încălcate, ca să se împiedece omul în ele.

Dar relele sunt trecătoare. Copilul cade de multeori până se învață să umble. Se va face însă fecior sdravăn neamul românesc și va delătura piedecile de azi, puse de liberali. Să luptăm toți uniți. Dela Tron până la colibă să ne îndrumăm numai după legalitate și dreptate.”

Dl. Ioan I. Lăpedatu arată cum în Ardeal sunt unele legi mai apăsătoare ca în vechiul Regat, d. p. la drumuri noi facem 12—14 zile în vreme ce în vechiul Regat numai cinci zile; deci noi de 3-ori mai mult.

În sfârșit dl. Lupaș arată cum pădurile comunale le-au păstrat tot pentru comune numai membrii partidului național, cari în dietă au apărat caracterul lor comunal; apoi se ocupă cu legile școlare, unde s'au făcut atâtea boacâne și par'că tot noi le tragem mai mult, cum e și cu bacalaureatul (examenul de clasa a 8-a) să-l faci cine știe unde, cu profesori necunoscuți și mari cheltueli! . . .

Sprrijiniți. îndustriașii comerțianții români.

